

KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMOŠI VEIKSMŲ PLANAS 2016-2019 METAMS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klaipėdos miesto savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų plano 2016-2019 m. paskirtis.

Klaipėdos miesto neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų planas 2016-2019 m. (toliau – Veiksmų planas) parengtas vadovaujantis šiais teisės aktais:

Lietuvos respublikos švietimo įstatymas;

Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas;

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi 2016-2023 metų plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 6 d. nutarimu Nr. 347;

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros 2014–2016 metų veiksmų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. V- 893;

Rengiant Veiksmų planą vykdytas Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių neformalaus švietimo ir tęstinio mokymosi poreikių tyrimas. Taip pat atsižvelgta į neformaliojo suaugusiųjų švietimo tyrimų duomenis, paskelbtus publikacijose (pvz., „Lietuva pirmąkart dalyvavo suaugusiųjų gebėjimų tyrime“, Bernardinai, 2016 m. birželio 29 d.; „Tyrimas: suaugusiųjų lietuvių raštingumas pagirtinas, kompiuteriniai įgūdžiai neblizga“, Alfa.lt, 2016 m. birželio 28 d.).

Veiksmų planas padės įgyvendinti Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 m. strateginio plėtros plano, patvirtinto Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 25 d. sprendimu Nr. T2-79, 1 prioriteto „Sveika, sumani ir saugi bendruomenė“ 1.4.2. uždavinį „Plėtoti mokymosi visą gyvenimą galimybes“.

Veiksmų plano paskirtis – plėtoti nuoseklų ir tarpinstituciniu susitarimu grįstą neformalųjį suaugusiųjų švietimą, sudarantį prielaidas suaugusiųjų mokymuisi visą gyvenimą.

2. Pagrindinės sąvokos:

Andragogas – asmuo, įgijęs valstybės nustatytą išsilavinimą ir kompetencijas, patvirtinančias galimybę mokyti suaugusiuosius.

Bendrosios kompetencijos – žinios, įgūdžiai ir požiūriai, kurie sudaro sąlygas besimokantiems asmenims būti patenkintiems savo veikla, o vėliau įsidarbinti ir dalyvauti visuomenės gyvenime; šioms bendrosioms kompetencijoms priskiriami įprastiniai įgūdžiai, tokie kaip bendravimo gimtąja kalba ir užsienio kalbomis, naudojimosi skaitmeninėmis technologijomis įgūdžiai, raštingumas, pagrindiniai matematiniai ir gamtos mokslų įgūdžiai, taip pat horizontalūs įgūdžiai, pavyzdžiui, mokėjimas mokytis, socialinė ir pilietinė atsakomybė, iniciatyvumas ir verslumas, kultūrinis sąmoningumas ir kūrybingumas.

Išsilavinimas – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstama asmens tam tikro lygio branda, kompetencija, kvalifikacija.

Kompetencija – gebėjimas atlikti tam tikrą veiklą, remiantis įgytų žinių, mokėjimų, įgūdžių, vertybinių nuostatų visuma.

Kvalifikacija – Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstama asmens turimų kompetencijų arba profesinės patirties ir turimų kompetencijų, reikalingų tam tikrai veiklai, visuma.

Laisvasis mokytojas – fizinis asmuo, užsiimantis individualia švietimo teikėjo veikla.

Mokymasis visą gyvenimą – visa mokymosi bet kuriuo asmens amžiaus tarpsniu veikla siekiant tobulinti asmenines, pilietines, socialines ir profesines kompetencijas.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo dalyviai – ne jaunesni negu 18 metų asmenys, kurie mokosi pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjas – mokykla, laisvasis mokytojas arba kitas švietimo teikėjas (biblioteka, muziejus, trečiojo amžiaus universitetas ir kita įstaiga, įmonė, organizacija, taip pat valstybės narės juridinis asmuo ar kita organizacija ar jų padaliniai, įsteigti Lietuvos Respublikoje, kuriems švietimas nėra pagrindinė veikla), teisės aktų nustatyta tvarka turintys teisę vykdyti neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi.

Neformalusis suaugusiųjų švietimas – asmens ir visuomenės interesus atitinkantis švietimas pagal įvairias neformaliojo suaugusiųjų švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas.

Savišvieta – savarankiškas mokymasis, kuris remiasi asmens iš įvairių šaltinių gaunamomis žiniomis ir jo praktine patirtimi.

Saviugda – savarankiškas asmens dvasinių, intelektinių, fizinių galių auginimas bendraujant ir mokantis; nuolatinis asmenybės vystymasis, kuriuo žmogus prisiima atsakomybę už savo gyvenimą.

Tęstinis mokymasis – mokymosi visą gyvenimą dalis, apimanti formalųjį, neformalųjį švietimą ir savišvietą, kai asmens įgyta kompetencija gali būti pripažįstama kaip baigta formaliojo švietimo programos dalis.

Veiksmų plane vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymą.

II. ESAMOS SITUACIJOS APŽVALGA

3. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugas teikiančios organizacijos.

Klaipėdos miesto neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi situacijos analizė atlikta įvertinant informaciją apie organizacijas, kaip mokymo paslaugų teikėjas, registruotas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo, Lietuvos Respublikos Susisiekimui, Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos, Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų registruose. Duomenys taip pat rinkti internetinėse platformose, publikuojančiose informaciją apie suaugusiųjų švietimo ir užimtumo paslaugas teikiančias organizacijas. Atlikta ir pačių organizacijų internetinių svetainių apžvalga.

Klaipėdos mieste veikia registruotos 266 neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo(si) paslaugas teikiančios organizacijos:

UAB statusą turinčios organizacijos – 79;

AB statusą turinčios organizacijos – 3;

VšĮ statusą turinčios organizacijos – 64;

IĮ statusą turinčios organizacijos – 5;

Asociacijos statusą turinčios organizacijos – 71;

MB statusą turinčios organizacijos – 6;
 BĮ (savivaldybės) statusą turinčios organizacijos – 14;
 BĮ (valstybės) statusą turinčios organizacijos – 9;
 Pagal verslo liudijimą ar pažymą dirbantys asmenys – 8;
 Religinės bendruomenės statusą turinčios organizacijos – 6.

Dauguma mokymo paslaugų vykdytojų yra priskiriamos privačiam verslo sektoriui (AB, UAB, IĮ, MB – 35 proc.). Viešosios įstaigos sudaro 52,8 proc., o biudžetinės įstaigos sudaro 8,61 proc. tokių paslaugų teikėjų Klaipėdoje (Klaipėdos savivaldybės biudžeto lėšomis yra išlaikomos 5,2 proc.). Laisvųjų mokytojų veiklos mastą suaugusiųjų neformaliojo švietimo srityje sunku nusakyti dėl viešojoje erdvėje ribotai teikiamos informacijos apie jų teikiamas paslaugas.

Išvada: bendras mokymo(si) paslaugų **suaugusiems** teikėjų skaičius ir jų veiklos organizavimo formų įvairovė leidžia teigti, kad Klaipėdos mieste yra pakankama suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugų pasiūla. Gyventojai gali dalyvauti organizacijų siūlomuose mokomojo pobūdžio renginiuose bei rinktis labiau individualizuotą mokymą.

4. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi sritys.

Klaipėdos mieste teikiamos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugos suskirstytos į 18 sričių. Pažymėtina, kad daugelis neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugas teikiančių organizacijų vykdo daugiau nei vienos mokymo srities mokymus (pvz., žemės ūkio, sveikatos, socialinių paslaugų). Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugas teikiančių organizacijų skaičius pagal mokymų sritis:

Kalbų mokymai – 17 organizacijų;
 Sveikatos mokymai – 15 organizacijų;
 Sporto, šokių užsiėmimai – 99 organizacijos;
 Grožio paslaugų mokymai – 10 organizacijų;
 Meno, kultūros, istorijos, rekreacijos užsiėmimai – 27 organizacijos;
 Mokymai socialinių paslaugų teikėjams – 7 organizacijos;
 Buhalterinės apskaitos mokymai – 17 organizacijų;
 Saviugdų, vadybos, verslumo skatinimo mokymai – 18 organizacijų;
 Navigaciniai mokymai – 9 organizacijos;
 Darbų saugos mokymai – 11 organizacijų;
 Kompiuterinio raštingumo, IT technologijų mokymai – 10 organizacijų;
 Mokymai pedagogams – 5 organizacijos;
 Vairavimo mokymai – 17 organizacijų;
 Maisto ruošos, kulinariniai mokymai – 5 organizacijos;
 Žemės ūkio mokymai – 3 organizacijos;
 Mokymai valstybės tarnautojams – 5 organizacijos;
 Neįgaliųjų užimtumo mokymai – 6 organizacijos;
 Profesinę kvalifikaciją suteikiančios (formalios) mokymo programos – 35 organizacijos.

Detalus neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugas teikiančių organizacijų sąrašas, jų duomenys ir vykdomi mokymai, informacija apie mokymų programų trukmę ir kainą **pateikta 1 ir 2 prieduose.**

Išvada: mokymosi paslaugų suaugusiems pasiūla Klaipėdos mieste yra labai įvairi, galinti patenkinti skirtingų tikslinių gyventojų grupių poreikius. Daugiausiai yra įstaigų, vykdančių neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi organizuoja sporto ir šokių užsiėmimus (37, 2 proc.), meno, kultūros, istorijos, rekreacijos užsiėmimus (10,2 proc.), kalbų (6,4 proc.), buhalterinės apskaitos (6,4 proc.) ir vairavimo mokymus (6,4 proc.), mažiausiai – mokymus valstybės tarnautojams (1,9 proc.) ir žemės ūkio mokymus (1,1 proc.).

5. Neformaliojo profesinio mokymo programų vykdymas ir saviugdų paslaugų teikimas.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo paslaugų pasiūloje galima išskirti dvi pagrindines kryptis: vieni mokymai skirti profesiniam tobulėjimui, kiti – asmeniniam. Pagal tai Klaipėdoje registruotos suaugusiųjų mokymo paslaugas teikiančios organizacijos gali būti suskirstytos į neformaliojo profesinio mokymo įstaigas, saviugdų mokymų teikėjus. Pastebėtina, kad daugelio organizacijų mokymų sąraše yra ir neformaliojo profesinio, ir saviugdų, ir formalųjį mokymo programų.

Iš 266 organizacijų 51 siūlo neformaliojo profesinio tobulėjimo paslaugas. Šioje grupėje mokymo programas vykdo: sveikatos srities – 7 organizacijos, grožio paslaugų – 9, rekreacijos, aptarnavimo sektoriaus – 3, socialinių paslaugų teikėjų – 4, buhalterinės apskaitos – 4, navigacijos – 3, pedagogų – 6, žemės ūkio – 2, darbo santykių, saugos – 6, kompiuterinio raštingumo ir IT technologijų – 9, valstybės tarnautojų – 6. Šiuos mokymus organizuojančios organizacijos gali savo paslaugas įregistruoti Lietuvos darbo biržos mokymo programų duomenų bazėje. Registruojamos programos turi būti suderintos su akredituotomis kompetencijų vertinimo institucijomis ar kitomis srities veiklą reglamentuojančiomis organizacijomis, taip pat įregistruoti atviroje informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemoje (toliau – AIKOS). Pageidaujantys mokyti pagal šias mokymo programas bedarbiai ar įspėti apie atleidimą iš darbo asmenys gali pretenduoti į teritorinės darbo biržos finansavimą.

187 neformaliojo suaugusiųjų švietimo paslaugas teikiančių organizacijos siūlo savišvietos, saviugdų, savęs tobulinimo mokymus. Didžioji dalis jų vykdo sporto ir fizinio aktyvumo užsiėmimus – 87 organizacijos, šokių užsiėmimus – 14, kalbų mokymus – 17, sveikatos priežiūros ir sveikatinamo užsiėmimus – 9, navigacinius mokymus – 8, vairavimo mokymus – 17, asmeninio efektyvumo (verslumo, vadybos, ugdomojo vadovavimo, lyderystės ir panašius) mokymus – 20, meno, kultūros, etninius ir panašaus pobūdžio užsiėmimus – 21 organizacija.

Savišvietos, saviugdų, savęs tobulinimo užsiėmimus organizuoja vienuolika Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos biudžetinių įstaigų. Fizinio aktyvumo ir sveikatinimo užsiėmimus organizuoja Klaipėdos visuomenės sveikatos biuras, Gintaro sporto centras ir kt. Užsiėmimų kaina priklauso nuo trukmės ir pobūdžio (pvz., 1 val. plaukimo užsiėmimas be trenerio – 2,90 Eur). Klaipėdos visuomenės sveikatos biuras periodiškai organizuoja Klaipėdoje veikiančius sporto klubus vykdyti nemokamus užsiėmimus klaipėdiečiams.

Pažintinius, edukacinius projektus suaugusiems vykdo: Klaipėdos koncertų salė, Klaipėdos miesto savivaldybės viešoji biblioteka, Mažosios Lietuvos istorijos muziejus, Klaipėdos kultūrų komunikacijų centras ir kt. Tai trumpalaikiai, iki kelių valandų trunkantys užsiėmimai (pvz., pažintinis užsiėmimas su Klaipėdos karilionais, kūrybinės kaligrafijos dirbtuvėmis). Dalyvavimo šiuose užsiėmimuose kaina įprastai neviršija 5 Eur asmeniui. Dažnai užsiėmimai būna ir nemokami arba dalyviams tenka susimokėti už užsiėmimo metu naudotas medžiagas.

Meno, kultūros užsiėmimai organizuojami Klaipėdos miesto savivaldybės etnokultūros centre, Klaipėdos miesto savivaldybės kultūros centre Žvejų rūmuose, Klaipėdos miesto savivaldybės Tautinių kultūrų centre ir kt. Pastarajame vykdomos ir lietuvių kalbos pamokos kitakalbiamis. Šiose organizacijose telkiasi tam tikrų pomėgių vienijami kolektyvai: mėgėjų teatrai, folkloro ansambliai, chorai, šokių kolektyvai ir pan. Jų veikla iš dalies finansuojama Klaipėdos savivaldybės lėšomis.

Neformaliojo suaugusiųjų profesinio švietimo mokymus socialinių paslaugų teikėjams vykdo trys savivaldybės biudžeto lėšomis išlaikomos organizacijos: Klaipėdos socialinių paslaugų centras, Klaipėdos vaikų globos namai „Smiltelė“, Neįgaliųjų centras „Klaipėdos lakštutė“. Šios organizacijos turi teisę vesti mokymus socialiniams darbuotojams ir jų padėjėjams.

Dažniausiai neformalias suaugusiųjų mokymo programas išklausiusieji ar lankę užsiėmimus, kitaip nei formalių mokymo programų dalyviai, valstybės pripažintų kvalifikacijos pažymėjimų negauna, nes neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjas tokių pažymėjimų išduoti neprivalo. Atskirais atvejais išduodami mokymus vykdančių institucijų pažymėjimai apie įgytą kompetenciją ar patobulintą kvalifikaciją.

Išvada: Klaipėdos mieste įvairi neformaliojo suaugusiųjų profesinio švietimo ir saviugdos mokymų pasiūla, galinti tenkinti klaipėdiečių profesinio tobulinimosi, saviugdos ir savęs tobulinimo, fizinio aktyvumo, kultūrinius poreikius.

6. Galimybė formalizuoti neformaliuoju būdu įgytas kompetencijas.

Galimybę formalizuoti suaugusiųjų neformaliuoju būdu įgytas kompetencijas Klaipėdoje siūlo 6 aukštosios mokyklos: VšĮ Klaipėdos universitetas, VšĮ Klaipėdos valstybinė kolegija, VšĮ LCC, VšĮ Lietuvos aukštoji jūreivystės mokykla, VšĮ Lietuvos verslo kolegija, VšĮ Socialinių mokslų kolegija. Pateikę dokumentus apie neformaliuoju būdu įgytas žinias ir darbo patirtį liudijančius dokumentus, asmenys gali tikėtis, kad aukštoji mokykla užskaitys dalį studijų dalykų kreditų.

Išvada: Klaipėdos mieste yra galimybė suaugusiems formalizuoti neformaliuoju būdu įgytas kompetencijas.

7. Informacijos apie neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi sklaida.

Klaipėdoje neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugas teikiančios organizacijos ir įstaigos informaciją apie savo teikiamas paslaugas publikuoja specializuotose interneto platformose, atspindinčiose veiklos sritis, pvz., mokymai valstybės tarnautojams, Lietuvos darbo biržos finansuojami mokymai, mokymai socialinių paslaugų teikėjams, sporto organizacijos. Specializuotų internetinių platformų sąrašė galima įvardinti:

<http://www.auditorija.lt/profesija/146/valstybes-tarnautojams;>

<http://portalas.vtd.lt/lt/valstybes-tarnautoju-mokymas-535.html;>

[http://www.mokymugidas.lt/;](http://www.mokymugidas.lt/)

<https://www.ldb.lt/Informacija/PaslaugosAsmenims/Puslapiai/MokProgramosNeformaliosiosSarasas.aspx;>

<https://www.aikos.smm.lt/tobulintis/SitePages/Noriu%20tobulintis.aspx?ss=772dab7e-bc4a-4f37-a8de-fa24ca971c7b;>

[http://sppd.lt/lt/veikla/veiklos-sritys/informacija-socialiniu-paslaugu-srities-darbuotojams/socialiniu-paslaugu-srities-darbuotoju-profesines-kompetencijos-tobulinimas/;](http://sppd.lt/lt/veikla/veiklos-sritys/informacija-socialiniu-paslaugu-srities-darbuotojams/socialiniu-paslaugu-srities-darbuotoju-profesines-kompetencijos-tobulinimas/)

<https://www.vkti.gov.lt/index.php?1025868735;>

[https://www.facebook.com/groups/ShoppingSherlockLt/;](https://www.facebook.com/groups/ShoppingSherlockLt/)

<http://renginiai.kasvyksta.lt/klaipeda/mokymas;>

[http://versliukai.lt/;](http://versliukai.lt/)

[http://www.vakare.lt/;](http://www.vakare.lt/)

[https://nvoatlasas.lt/;](https://nvoatlasas.lt/)

<http://www.sportoklubai.lt/index.php/klaipeda/22;>

<http://rekvizitai.vz.lt;>

<http://www.info.lt.>

Daugelis neformaliojo suaugusiųjų mokymo paslaugas teikiančių organizacijų turi savo veiklą viešinančius internetinius puslapius ar paskyras socialiniuose tinkluose, viešina savo veiklą kitomis priemonėmis: skelbimais vietinėje spaudoje, plakatais, lankstinukais, skrajutėmis, el. laiškais.

Išvada: informacija apie neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugas Klaipėdos mieste teikiama per įvairias internetines platformas, talpinama mokymo paslaugų teikėjų internetiniuose puslapiuose. Tačiau toks informacijos viešinimas yra nesisteminis, nesutelktas vienoje vietoje, todėl informaciją sudėtinga surasti jos ieškantiems asmenims.

8. Klaipėdos miesto suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi poreikių tyrimo rezultatų santrauka.

2016 m. birželio – liepos mėnesiais, atliekant Klaipėdos miesto suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi poreikių tyrimą, buvo vykdoma gyventojų, darbdavių ir socialinių partnerių anketinė apklausa. Pateikiamos pagrindinės tyrimo išvados, turėjusios įtakos Klaipėdos miesto suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymo plano projekto rengimui.

Neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi poreikių tyrime apklausti 753 Klaipėdos miesto gyventojai, 337 darbdaviai ir 32 socialiniai partneriai.

8.1. Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių dalyvavimas neformaliajame suaugusiųjų švietime ir tęstinio mokymesi.

Apibendrinant Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių dalyvavimo neformaliajame švietime ir tęstiniame mokymesi apklausos duomenis, galima teigti, kad per paskutinius dvejus metus apie 42,5 proc. klaipėdiečių nedalyvavo neformaliajame švietime ir tęstiniame mokymesi (taip, kaip tai apibūdina Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas). Tačiau dalis šių respondentų nurodė, kad jie mokėsi (mokosi) savarankiškai. 19,1 proc. darbdavių ir net 28,1 proc. socialinių partnerių neorganizavo jokių mokymų per paskutinius dvejus metus. Mokymuose dalyvavę ir juos organizavę respondentai nurodė, kad dažniausiai mokymus vykdė formalus švietimo įstaigos, darbdaviai, privataus kapitalo įmonės ir neformaliojo švietimo įstaigos. Per pastaruosius dvejus metus klaipėdiečiai daugiausia dalyvavo psichologijos, savirealizacijos, saviugdų, verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo, kompiuterinio raštingumo, apskaitos, buhalterinės apskaitos ir finansų, sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos mokymuose. Taip pat Klaipėdos miesto gyventojai aktyviai domėjosi pedagogika, sportu / šokiais bei mokėsi vairuoti. Atskleista, kad vyresni iš aktyvios darbinės veiklos pasitraukę klaipėdiečiai mažiau dalyvauja įvairių kryptių mokymuose ar panašiose veiklose. Taigi 63 m. ir vyresniems klaipėdiečiams ypač reikalinga neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugų pasiūla. Atskleista, jog kuo aukštesnis respondento išsilavinimas tuo aktyvesnis jų dalyvavimas mokymuose. Manoma, kad žemesnį išsilavinimą turintys žmonės mažiau dalyvauja mokymuose dėl nesekmingos patirties, motyvacijos stokos, arba įpročio mokytis neturėjimo. Vyresnieji respondentai nurodė, kad didžiausia kliūtis mokytis, arba sunkumas, kylantis mokymosi metu, yra lėšų trūkumas. O jauniausia klaipėdiečių respondentų grupė pažymėjo, kad trūksta motyvacijos mokytis, neskatina (nesudaro sąlygų) darbdavys. Tyrimas atskleidė, kad Klaipėdos miesto įmonių ir socialinių organizacijų vadovai nėra labai aktyvūs planuodami savo darbuotojų / narių neformalųjį mokymą: tik kiek daugiau nei ketvirtadalis respondentų pažymėjo, kad jų įmonėse rengiamas detalus, darbuotojų mokymo planas, kuriuo stengiamasi apimti visas darbuotojų grupes, o daugelyje įmonių planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas, t. y. privalomas darbuotojų mokymas arba tik tam tikros dalies darbuotojų mokymas. Beveik penktadalis respondentų nurodė, kad jų įmonėje darbuotojų mokymas iš viso nėra planuojamas. Nustatyta, kad dažniausiai mikro įmonėse (nuo 1 iki 9 darbuotojų) (44,8 proc.) ir mažose įmonėse (nuo 10 iki 49 darbuotojų) (39,3 proc.) planuojamas tik įstatymais reglamentuojamas darbuotojų mokymas. Šiose dvejose įmonių grupėse taip pat dažniausiai darbuotojų mokymų planai nėra rengiami (mikro įmonėse – 31,4 proc., mažose įmonėse – 17,9 proc.). Vidutinėse (50 – 249 darbuotojų) ir stambiose (daugiau nei 250 darbuotojų) įmonėse darbuotojų mokymai yra planingesni ir aktyvesni. Socialinių partnerių organizacijose narių mokymai planuojami dar rečiau: 40,6 proc. organizacijų vadovų nurodė, kad planuoja tik dalies aktyviausių narių mokymus, o net 53,1 proc. savo narių mokymų neplanuoja.

Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentai nurodė, kad už mokymus moka iš dviejų pagrindinių šaltinių: iš asmeninių (39,5 proc.) ir darbdavių (36,2 proc.) lėšų. Apie trečdalis respondentų nurodė, kad mokymuisi, susijusiam su profesija ar asmeniniais interesais, visai negali skirti lėšų. Apie 30 proc. respondentų nurodė galintys skirti iki 100 eurų per metus. Net 57,4 proc. darbdavių grupės respondentų nurodė, kad jų įmonėse darbuotojų mokymai arba nefinansuojami arba finansuojami minimaliai, apmokant įstatymų reglamentuojamus mokymus. Socialiniai partneriai pažymi, kad jų organizacijose narių mokymai finansuojami dar mažiau: daugiau kaip pusė (56,2 proc.) nurodė, kad jų organizacijose narių mokymai nėra finansuojami. Nustatyta, kad vykdydami mokymus dažniausiai darbdaviai savo darbuotojų mokymus finansuoja savo įmonių lėšomis (75,1 proc.) ir darbuotojų asmeninėmis lėšomis (19,3 proc.). Vidutinio dydžio įmonės dažniau pasinaudodavo valstybės ar savivaldybės lėšomis, o stambios įmonės – dar ir ES / struktūrinių fondų lėšomis. Mokymus vykde socialiniai partneriai dažniausiai juos finansavo organizacijos lėšomis (28,1 proc.), valstybės / savivaldybės lėšomis (15,6 proc.).

Išvada: nemažas apklaustųjų klaipėdiečių skaičius per paskutinius dvejus metus nedalyvavo neformaliajame švietime ir tęstiniuose mokymuose. Vyresni ir iš aktyvios darbinės veiklos pasitraukę klaipėdiečiai mažiau negu jaunimas dalyvauja įvairių kryptių mokymuose ar panašiose veiklose. Jaunesniems respondentams trūksta motyvacijos mokytis, jos neskatina (nesudaro sąlygų) darbdavys. Penktadalis apklaustųjų darbdavių ir trečdalis socialinių partnerių per paskutinius dvejus metus neorganizavo jokių mokymų savo darbuotojams. Daugelis mažų ir vidutinių Klaipėdos miesto įmonių bei socialinių partnerių organizacijų neplanuoja darbuotojų / narių mokymų arba planuoja tik įstatymais reglamentuojamus mokymus, daugiau kaip pusė nefinansuoja jos arba finansuoja minimaliai. Daugiausia apklaustųjų klaipėdiečių dalyvavo psichologijos, savirealizacijos, saviugdų, verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo, kompiuterinio raštingumo, apskaitos, buhalterinės apskaitos ir finansų, sveikatos, sveikatinimo ir sveikos gyvensenos mokymuose. Didžiausia kliūtis apklaustiesiems mokytis yra lėšų trūkumas. Apie trečdalis respondentų nurodė, kad mokymuisi, susijusiam su profesija ar asmeniniais interesais, negali skirti lėšų, o trečdalis – skiria iki 100 eurų per metus. Galima teigti, kad, organizuojant Klaipėdos miesto neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi, reikalinga savivaldybės finansinė parama.

8.2. Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi poreikiai.

Klaipėdiečių požiūrio į neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi analizė parodė, kad mokymasis yra labiau siejamas su asmeninių interesų tenkinimu, nei profesionalumo didinimu. Gyventojai pakankamai įvairiai vertina mokymų patirtį, didžioji dalis gyventojų grupės respondentų dalyvavimo mokymuose patirtį vertino geriau nei vidutiniškai, t. y. įgyta patirtis jiems yra teigiama.

Darbdavių grupės respondentai teigiamai žiūri į mokymąsi. Jie mano, kad mokymas(is) sukuria darbuotojams profesinės karjeros galimybes ir taip padeda jiems įsitvirtinti įmonėje / įstaigoje, bei, kad mokymas(is) padeda tobulinti bendradarbiavimo įgūdžius. Valstybiniam sektoriui priklausančių įmonių vadovai (darbdaviai) labiau nei privačiam sektoriui priklausančių įmonių vadovai pritarė teiginiams, kad mokymas(is) yra gera motyvavimo priemonė, kad besimokantys darbuotojai dirba našiau ir kokybiškiau, kad mokymasis padeda tobulinti darbo organizavimą ir kt. Mikro ir mažų įmonių respondentai išreiškė mažesnę pritarimą aukščiau išvardintiems teiginiams. Socialinių partnerių grupės respondentai pritaria teiginiams, kad mokymasis padeda tobulinti bendradarbiavimo įgūdžius, padeda tobulėti organizacijai, yra gera narių motyvavimo priemonė.

Tyrimu siekta nustatyti, kokiose neformaliojo suaugusiųjų mokymo srityse respondentai pageidautų įgyti žinių. Apibendrinus atsakymus galima išskirti 7 klaipėdiečių pageidaujamų mokymų kryptis: 1. Psichologija, savirealizacija, saviugda; 2. Sveikata, sveikatinimas, sveika gyvensena; 3. Kompiuterinis (IT) raštingumas; 4. Verslumas, vadyba, ekonomikos pagrindai ir projektų rengimas; 5. Grožio procedūros ir paslaugos; 6. Sportas ir šokiai; 7. Maisto ruošimas ir gamyba / Menas. Klaipėdiečių aktualiausių mokymų pasirinkimai priklauso nuo amžiaus ir išsilavinimo. Galima teigti, kad respondentams yra svarbu psichologiškai ir fiziškai tobulinti save, tobulinti / atnaujinti technologines žinias, kurios leidžia sėkmingiau integruotis į

darbo rinką bei praplėsti komunikacijos galimybes. Kompiuterinio (IT) raštingumo mokymų krypties poreikis yra susijęs su aukštu technologijų naudojimo lygiu vykdant darbinę veiklą bei galimybe aktyviai dalyvauti socialiniame gyvenime. Apibendrinus darbdavių ir socialinių partnerių nuomones, galima įvardinti jiems aktualiausių mokymų krypčių septintuką: 1. Verslumas, vadyba, ekonomika ir projektų rengimas; 2. Psichologija, savirealizacija ir saviugda; 3. Kompiuterinis raštingumas; 4. Apskaita, finansai ir auditas; 5. Sveikata, sveikatinimas ir sveika gyvensena; 6. Lietuvių ir užsienio kalbos; 7. Aptarnavimo / socialinių paslaugų teikimas.

Taigi gyventojai, darbdaviai ir socialiniai partneriai įvardino 4 tas pačias mokymo sritis kaip aktualiausias – Psichologija, savirealizacija, saviugda; Sveikata, sveikatinimas, sveika gyvensena; 3. Kompiuterinis (IT) raštingumas; 4. Verslumas, vadyba, ekonomikos pagrindai ir projektų rengimas.

Klaipėdos miesto gyventojams, darbdaviams ir socialiniams partneriams labiausiai priimtinos yra aktyvios ir trumpalaikės mokymosi formos: seminarai, konferencijos, savarankiškas tikslinis mokymasis, neakivaizdinis / nuotolinis mokymasis. Ilgalaikės mokymosi formos (formalios mokymų programos iki 3 metų) bei intensyvaus mokymosi reikalaujantys ir ilgiau trunkantys kursai (dieniniai, vakariniai ir kt.) yra mažiausiai priimtinos mokymosi formos. Gyventojų grupės respondentai populiariausiomis mokymosi vietomis įvardino formalaus mokymosi institucijas (mokykla, universitetas, kolegija, mokymosi centras), darbovietes, asmeninę aplinką ir viešąsias erdves. Darbdaviams priimtinausia mokymosi vieta yra darbovietė, o socialiniams partneriams – Klaipėdos miesto viešosios erdvės (bibliotekos, muziejai, koncertų salės). Ir gyventojams ir darbdaviams taip pat mokymams priimtina formalių mokymosi institucijų aplinka, o mažiausiai priimtina – asmeninė aplinka / namai.

Išvada: Klaipėdos miesto gyventojams mokymasis yra labiau siejamas su asmeninių interesų tenkinimu, nei profesionalumo didinimu. Darbdaviai teigiamai žiūri į darbuotojų mokymąsi, sutinka, kad mokymasis padeda tobulinti bendradarbiavimo įgūdžius, padeda tobulėti organizacijai, yra gera narių motyvavimo priemonė. Mikro ir mažų įmonių respondentai mažiau tam pritaria.

Klaipėdos miesto gyventojai, darbdaviai ir socialiniai partneriai pageidauja mokytis psichologijos, savirealizacijos, saviugdų; sveikatos, sveikatinimo, sveikos gyvensenos; kompiuterinio (IT) raštingumo; verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo srityse. Klaipėdos miesto gyventojams, darbdaviams ir socialiniams partneriams labiausiai priimtinos yra aktyvios ir trumpalaikės mokymosi formos: seminarai, konferencijos, savarankiškas tikslinis mokymasis, neakivaizdinis / nuotolinis mokymasis. Visų trijų respondentų grupių apklausos dalyviai nurodė skirtingas priimtinausias mokymosi vietas.

8.3. Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių poreikis formalizuoti savišvietos ir kitais būdais įgytas kompetencijas.

Apibendrinus neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų formalizavimo aspekto tyrimo rezultatus, galima konstatuoti, kad apie 50 proc. Klaipėdos miesto gyventojų grupės respondentų nežino apie galimybę formalizuoti savarankiškai įgytas žinias, o ketvirtadalis jų yra kažką apie tai girdėję. Apie pusę apklaustųjų darbdavių ir socialinių partnerių žino, kokios institucijos gali formalizuoti savarankiškai įgytas žinias. Apie formalizavimo proceso trukmę ir kainą žino dar mažesnis apklaustųjų skaičius. Tyrimo rezultatai parodė, kad yra poreikis formalizuoti savarankiškai įgytas žinias ir įgūdžius ir gauti kompetenciją patvirtinantį dokumentą. Apie tai teigia 68,7 proc. gyventojų, 67,4 proc. darbdavių, 56,3 proc. socialinių partnerių. Didžiausią poreikį formalizuoti savarankiškai įgytas žinias bei įgūdžius turi 18-29 metų amžiaus tyrimo dalyviai (81,5 proc.). Galima daryti prielaidą, jog savarankiškai įgytų žinių formalizavimas aktualus darbingo amžiaus asmenims ir galėtų būti vertinamas kaip galimybė sėkmingiau įsitvirtinti arba išlikti darbo rinkoje. Apibendrinus tyrimo rezultatus, nustatyta, kad dauguma respondentų neturi reikiamos informacijos apie galimybę formalizuoti savarankiškai įgytas žinias. Galima daryti prielaidą, jog viešojoje erdvėje teikiant išsamią ir

prieinamą informaciją apie savarankiškai įgytų žinių pripažinimo galimybes ir žinių formalizavimo teisę turinčias institucijas, būtų skatinama gyventojų motyvacija dalyvauti neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi veikloje.

Išvada: Klaipėdos gyventojai, darbdaviai ir socialiniai partneriai turi poreikį formalizuoti savarankiškai įgytas žinias ir įgūdžius ir gauti kompetenciją patvirtinantį dokumentą. Dauguma apklaustųjų gyventojų nežino arba yra tik girdėję apie galimybę formalizuoti savarankiškai įgytas žinias. Manoma, kad tikslinga būtų viešojoje erdvėje teikti išsamią ir prieinamą informaciją apie savarankiškai įgytų žinių formalizavimo galimybes ir žinių formalizavimo teisę turinčias institucijas. Toki būdu būtų skatinama gyventojų motyvacija dalyvauti neformalaus švietimo ir tęstinio mokymosi veikloje.

8.4. Klaipėdos miesto gyventojų, darbdavių ir kitų socialinių partnerių informacijos apie neformaliuosius suaugusiųjų mokymus šaltiniai.

Išanalizavus informacijos apie neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi šaltinius, galima teigti, kad respondentų žinios apie informavimo priemonės skiriasi priklausomai nuo amžiaus ir gebėjimų naudotis informacijos priemonėmis. Vienas veiksmingiausių gyventojų informavimo apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo galimybes ir mokymo paslaugas būdų yra šios informacijos sklaida internetinėse svetainėse ir socialiniuose tinkluose. Tyrimas parodė, kad daugiau kaip pusė 18-29 metų respondentų (66,8 proc.) aktyviai informacijos ieško socialiniuose tinkluose. Nustatyta, jog gana efektyvus gyventojų informavimo būdas yra mokymo paslaugas teikiančių įstaigų elektroniniu paštu siunčiami pasiūlymai. Tokiu būdu apie organizuojamus mokymus sužino beveik trečdalis 18-29 metų ir 30-62 metų respondentų. Kaip svarbų informacijos šaltinį apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo renginius respondentai nurodo darbovietę: beveik pusė 30-62 metų amžiaus respondentų apie mokymus informuoja darbdavys, kolegos. Vyresnius nei 63 metų amžiaus asmenis sunkiausiai pasiekia informacija, kuri yra skleidžiama internetinėje erdvėje, todėl manoma, kad priemonės apie galimybes dalyvauti neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymo procese turėtų būti parenkamos ir platinamos tais informaciniais kanalais, kurie yra priimtini šios grupės gyventojams (reklama bei šviečiamosios laidos radijuje, televizijoje ar straipsniai laikraščiuose bei žurnaluose, dalomoji vaizdinė medžiaga (skrajutės, bukletai, plakatai)). Tyrimo metu nustatyta, kad darbdaviai (69,7 proc.) ir socialiniai partneriai (56,3 proc.) daugiausia informacijos apie mokymus gauna iš mokymo įstaigų el. paštu. Abiejų šių grupių respondentai patys aktyviai ieško informacijos internetiniuose puslapiuose, ją gauna iš kolegų ir darbdavių, internetinių socialinių tinklapių, žiniasklaidos priemonių. Tik 2,4 proc. darbdavių grupės respondentų ir 3,1 proc. socialinių partnerių grupės respondentų teigia, kad jų nepasiekia jokia informacija apie mokymus. Daugiau kaip pusė darbdavių ir socialinių partnerių prieš priimdami sprendimus dėl mokymų dažniausiai tariasi su savo kolegomis, darbuotojais / nariais, trečdalis jų priima sprendimus patys.

Išvada: gyventojai, darbdaviai ir socialiniai partneriai informaciją apie neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi gauna iš įvairių šaltinių. Respondentų galimybė naudotis informavimo priemonėmis priklauso nuo amžiaus, išsilavinimo ir finansinės situacijos. Sunkiausia informaciją apie mokymus pasiekia vyriausiojo amžiaus klaipėdiečius. Tikslinga informaciją apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi galimybes sisteminti ir viešinti viename internetiniame tinklapyje, taip pat naudoti ir kitas viešinimo priemones (pvz., lankstinukus, reklaminius standus ir pan.).

9. Klaipėdos miesto neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi poreikių tyrimo išvados.

9.1. Klaipėdos mieste yra pakankama suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugų pasiūla. Gyventojai gali dalyvauti organizacijų siūlomuose mokomojo pobūdžio renginiuose bei rinktis labiau individualizuotą mokymą.

9.2. Mokymosi paslaugų suaugusiems pasiūla Klaipėdos mieste yra labai įvairi, galinti patenkinti skirtingų tikslinių gyventojų grupių poreikius. Daugiausiai įstaigų, vykdančių neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi organizuoja sporto ir šokių užsiėmimus, meno,

kultūros, istorijos, rekreacijos užsiėmimus, kalbų, buhalterinės apskaitos ir vairavimo mokymus, mažiausia – mokymus valstybės tarnautojams ir žemės ūkio mokymus.

9.3. Klaipėdos mieste yra galimybė suaugusiems formalizuoti neformaliuoju būdu įgytas kompetencijas.

9.4. Informacija apie neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugas Klaipėdos mieste teikiama per įvairias internetines platformas, talpinama mokymo paslaugų teikėjų internetiniuose puslapiuose. Informacijos viešinimas yra nesisteminis, nesutelktas vienoje vietoje, todėl informaciją sudėtinga surasti jos ieškantiems asmenims ir ypač vyresniojo amžiaus gyventojams.

9.5. Klaipėdos mieste nepakankamai aktyviai vykdomas suaugusiųjų neformalusis švietimas ir tęstinis mokymasis. Nemažas apklaustųjų klaipėdiečių (ypač vyresnių ir iš aktyvios darbinės veiklos pasitraukusių) skaičius per paskutinius dvejus metus nedalyvavo neformaliajame švietime ir tęstiniuose mokymuose. Jaunesnio amžiaus gyventojams trūksta motyvacijos mokytis, jos neskatina (nesudaro sąlygų) darbdavys. Daugelis mažų ir vidutinių Klaipėdos miesto įmonių bei socialinių partnerių organizacijų neplanuoja darbuotojų / narių mokymus arba planuoja tik įstatymais reglamentuojamus mokymus, daugiau kaip pusė jų nefinansuoja šios veiklos arba finansuoja minimaliai. Nemaža dalis darbdavių ir socialinių partnerių per paskutinius dvejus metus neorganizavo jokių mokymų savo darbuotojams. Didžiausia kliūtis suaugusiems mokytis yra lėšų trūkumas.

9.6. Klaipėdos miesto gyventojai, darbdaviai ir socialiniai partneriai pageidauja mokytis psichologijos, savirealizacijos, saviugdų; sveikatos, sveikatinimo, sveikos gyvensenos; kompiuterinio (IT) raštingumo; verslumo, vadybos, ekonomikos pagrindų ir projektų rengimo srityse. Klaipėdos miesto gyventojams, darbdaviams ir socialiniams partneriams labiausiai priimtinos yra aktyvios ir trumpalaikės mokymosi formos: seminarai, konferencijos, savarankiškas tikslinis mokymasis, neakivaizdinis / nuotolinis mokymasis.

9.7. Klaipėdos gyventojai, darbdaviai ir socialiniai partneriai turi poreikį formalizuoti savarankiškai įgytas žinias ir įgūdžius ir gauti kompetenciją patvirtinantį dokumentą. Dauguma gyventojų nežino arba yra tik girdėję apie galimybę formalizuoti savarankiškai įgytas žinias.